

Skupno pismo Češke republike, Francoske republike, Madžarske, Republike Poljske, Romunije, Slovaške republike in Republike Slovenije
o vlogi jedrske energije v podnebni in energetski politiki EU

19. 3. 2021

ga. Ursula von der Leyen
predsednica Evropske komisije

g. Frans Timmermans
izvršni podpredsednik

ga. Mairead McGuinness
komisarka za finančne storitve, finančno
stabilnost in unijo kapitalskih trgov

ga. Kadri Simson
komisarka za energetiko
Evropska komisija

Spoštovana predsednica, izvršni podpredsednik in komisarki,

dovolite nam, da izrazimo hvaležnost za dosledna prizadevanja Evropske unije za podnebno nevtralnost do leta 2050 z novim ciljem EU glede neto domačega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za najmanj 55 % do leta 2030 – našim skupnim ciljem, ki smo mu še naprej v celoti zavezani.

Vendar pa nas skrbi, da pot, ki je trenutno določena za doseg tega cilja, pušča malo prostora za oblikovanje notranje politike v skladu s pogoji, ki so značilni za posamezne države.

Prepričani smo, da bi morala Evropska unija ne le priznati, temveč tudi dejavno podpirati vse razpoložljive tehnologije brez emisij ali z nizkimi emisijami, ki prispevajo k podnebni nevtralnosti in hkrati podpirajo druge cilje energetske politike. To še posebej velja za jedrsko energijo, katere razvoj je eden glavnih ciljev Pogodbe o ustanovitvi skupnosti Euratom, ki institucije EU obvezuje, da ga spodbujajo. Poleg tega je Evropska komisija v svojih odločitvah o državni pomoči razvoj jedrske energije priznala kot cilj skupnega interesa, čeprav si morda vse države članice ne bodo prizadevale zanj, medtem ko je Sodišče EU, med drugim v nedavni sodbi o projektu Hinkley Point C, potrdilo, da je jedrska energija lahko upravičena do državne pomoči v skladu s členom 107(3) (c) PDEU in da ne ogroža okoljskih ciljev Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Tako ima vsaka država članica možnost razvijati jedrsko energijo ali se je vzdržati ob medsebojnem spoštovanju in ne glede na politične odločitve drugih držav članic. Vendar pa številne države članice nasprotujejo razvoju jedrskega sektorja v EU, kljub njegovemu nepogrešljivemu prispevku k boju proti podnebnim spremembam in tudi k širini še neizkoriščenih sinergij med jedrsko in obnovljivimi tehnologijami. Ker gre za osnovno obremenitev z nizkimi emisijami, zagotavlja nadaljnjo rabo obnovljivih virov na veliko višjih stopnjah penetracije. Videti je, da je jedrska energija tudi zelo obetaven vir nizkoogljičnega vodika po dostopni ceni in ima lahko pomembno vlogo pri povezovanju energetskega sektorja. Prav tako ustvarja številna stabilna in kakovostna delovna mesta, kar bo pomembno v recesiji po pandemiji covid-19.

Glede na zgoraj navedeno smo zelo zaskrbljeni, da je pravica posamezne države članice do izbire med različnimi viri energije in pravica do določitve splošne strukture oskrbe z energijo (člen 194 PDEU)

trenutno močno omejena z oblikovanjem politike EU, ki jedrsko energijo izključuje iz vse več politik. Cenimo podporo jedrskim raziskavam in razvoju, ki je bila zapisana v nedavnih političnih sporazumih o ITER in raziskovalnem in razvojnem programu Euratom. Vendar pa bi osredotočanje na tehnologije, ki se bodo komercialno uporabljale po letu 2050, pa tudi na dejavnosti razgradnje in izboljšav varnosti brez ustreznega okvira za jedrske novogradnje, lahko postopoma odpravilo jedrsko energijo in že vzpostavljene jedrske tehnologije, kar bo povzročilo znatno izgubo visokokakovostnih delovnih mest v številnih evropskih državah. To povzroča veliko zaskrbljenost ne samo glede jedrskih novogradenj, temveč tudi s tem povezanih naložb, kot je prilagajanje obstoječih elektrarn za proizvodnjo vodika.

Končno vse države članice sprejemajo odločitve glede politik na področju energetike v celoti skladno z zakonodajo EU, vključno s pogodbo Euratom. To je še en argument našega nujnega poziva k zagotovitvi resnično enakih pogojev za jedrsko energijo v EU, ne da bi jo izključili iz podnebnih in energetskih politik ter spodbud EU, in ob upoštevanju, da polovica držav EU uporablja ali gradi jedrske elektrarne, ki zagotavljajo skoraj polovico proizvodnje energije z nizkimi emisijami v EU, v skladu z najstrožjimi varnostnimi standardi, kot jih zagotavlja okvir Euratoma. Zato pozdravljamo nedavno izjavo podpredsednika Timmermansa v podporo velikim zamislim Mednarodne agencije za energijo (IEA), ki poudarja tehnološko nevtralnost Komisije.

Evropsko komisijo pozivamo, naj zagotovi, da bo energetska in podnebna politika EU upoštevala vse poti do podnebne nevtralnosti v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti. V tem okviru je treba vse razpoložljive in prihodnje tehnologije brez emisij in z nizkimi emisijami enakovredno obravnavati v vseh politikah, vključno s taksonomijo trajnostnih naložb, katerih cilj je doseči podnebno nevtralnost do leta 2050.

Vnovič poudarjamo svojo močno zavezanost zelenemu prehodu in ostajamo odprti za nadaljnjo izmenjavo mnenj o tej zelo pomembni temi.

S spoštovanjem,

g. Andrej Babis
predsednik vlade Češke republike

g. Emmanuel Macron
predsednik Francoske republike

g. Viktor Orban
predsednik vlade Madžarske

predsednik vlade Republike
Poljske

g. Mateusz Morawiecki

g. Florin Citu
predsednik vlade Romunije

g. Igor Matovic
predsednik vlade Slovaške republike

g. Janez Janša
predsednik vlade Republike Slovenije